

Handreiking voor de kringen

Januari - april 2022

OP ZOEK NAAR GODS KONINKRIJK

a.d.h.v. Openbaring

Elkaar zoeken: *verbinding*

God zoeken: *aanbidding*

De ander zoeken: *missionair*

Voorjaar 2022

Prekenserie BapNoord

Op zoek naar het Koninkrijk...

We zijn dit seizoen begonnen door verbinding te zoeken met elkaar, onder andere door te starten met de kringen én de geweldige mogelijkheid om weer met elkaar samen te komen in het Scala College. En wat is het goed om elkaar weer te ontmoeten, contacten aan te halen, te verdiepen of zelfs nieuwe contacten te leggen. In onze zoektocht naar het Koninkrijk staan we het komende kwartaal, tot aan Pasen, stil bij onze verbinding met God: aanbidding. Je zou kunnen zeggen dat we onze focus verschuiven van horizontaal naar verticaal. Van verbinding met elkaar naar verbinding met God. Gegrond en geworteld in onze relatie met God zijn we immers ook in staat om verbinding met de ander te zoeken. En wanneer we op zoek zijn naar het Koninkrijk, dan hoort daar onze gerichtheid op de Koning bij. Een gerichtheid die zich vertaalt in aanbidding. De komende periode staan we tijdens de preken en de kringavonden stil bij aanbiddingsliederen uit het Bijbelboek Openbaring. In dit kringboekje zijn de teksten, thema's en verwerkingen beschreven.¹

Mijn dank gaat uit naar de bedieningsgroep onderwijs, Yvonne van Westen als kring coördinator en Adriaan de Zwart als mee-lezer. Zonder jullie kritische blik, opbouwende ideeën en constructieve meedenken was het niet gelukt.

---

¹ Dit kringboekje is ruim voor de preekserie samengesteld, het kan dus zijn dat er lichte afwijkingen zijn en er tijdens de prediking andere dingen belicht worden.

Ik hoop en bid dat we met elkaar als gemeente gevoed zullen worden en dat we mogen groeien in ons geloof. Maar nog veel meer: dat we samen mogen groeien in onze overgave aan en aanbidding van de enig levende God.

Januari 2022

Marco Wittenberg
Voorganger BapNoord

Rooster kringen en GKA even weken

12-01	Kring
26-01	Kring
09-02	Kring
23-02	Kring
09-03	GKA 3 door Marjanne Verburg
16-03	Gemeentevergadering
23-03	Kring
06-04	Kring

Achtergrondinformatie: Openbaring als boek van hoop

Het Bijbelboek Openbaring is misschien niet het eerste boek waar je aan denkt als het gaat over aanbidding. Toch is één van de thema's in het boek dat van aanbidding en wordt dit thema vormgegeven door maar liefst acht liederen. Sommige uitleggers trekken zelfs het nodige aan teksten uit elkaar en komen zo tot wel 15 liederen in Openbaring. Lieder van aanbidding. Lieder waarin onder andere Gods heiligheid, almacht en alomtegenwoordigheid worden bezongen. Lieder van hoop voor (een groep van) gemeenten die gebukt gaan onder verdrukking. Want de context van Openbaring is een context van verdrukking. Johannes is verbannen naar het eiland Patmos (1:9c) en hij deelt in de ellende, verdrukking, net zoals de geadresseerden van het boek (1:9a). En Johannes ontvangt de opdracht om te schrijven aan de zeven gemeenten in Asia. Dat maakt dat Openbaring qua genre in eerste instantie een **brief** is. Kijken we naar het geheel van het boek dan is er sprake van een aanhef en adressering (1:4-5) en ook van een afsluiting en groet (22:18-21). De nadruk op het *horen* van het boek Openbaring (1:3) bevestigt de briefvorm welke in de desbetreffende gemeenten werd voorgelezen. En de hoofdstukken 2 – 3 laten zien dat het gaat om een brief aan zeven gemeenten. Je mag concluderen dat het gehele boek Openbaring een brief is met daarbij een specifieke, op maat geschreven, inleiding per gemeente.

Maar, Openbaring is meer dan enkel een brief. Naast de briefvorm komen we ook het genre **profetie** tegen in dit boek (1:3, 22:7, 10, 18-19). Profetie is beslist geen christelijke variant van waarzeggerij. Alsof profeten en profetessen de toekomst kunnen voorspellen. Profetie 'duidt het heden en schouwt de toekomst'. Daarmee bedoel ik dat God door middel van de profeet huidige praktijken aan de kaak stelt én tegelijkertijd een beeld van de toekomst schetst. Dat betekent dat de profeet cultuur, maatschappij en individuen 'weegt' door de ogen van God. Vaak mondt dit uit in een oproep tot bekering: een terugkeren tot God. Tegelijkertijd laat God bij monde van de profeet weten dat het niet voor altijd zo zal blijven. God is een God van hoop en herstel. Dit komt terug in het 'schouwen van de toekomst': in grote lijnen

schetst de profeet een beeld van de (vaak verre) toekomst zoals God deze zal gaan uitwerken.

Als derde en laatste genre in Openbaring komen we het genre van de **apocalyptiek** tegen. Deze term komt uit het Grieks en betekent 'onthullen'. Deze manier van schrijven was zeer gewoon onder Joden en christenen voor en na het begin van onze jaartelling. Denk bijvoorbeeld aan de Bijbelboeken Ezechiël en Daniël. Apocalyptische literatuur beschrijft een kosmisch dualisme: twee strijdende krachten in ons universum. De ene kracht slecht (satan, demonen), de andere kracht goed (God, engelen). Beide krachten worden op aarde belichaamd in de strijd tussen goed en kwaad en mensen worden 'gedwongen' een kant te kiezen. Deze strijd wordt levendig beschreven met tal van beelden die een groot appèl doen op het gevoel en de verbeeldingskracht van de toehoorder/lezer. Het boek Openbaring is niet geschreven om te verhullen, maar om te onthullen. Het doel is niet om te speculeren over de toekomst, maar om theologisch inzicht te verwerven. Je kunt zeggen dat Openbaring ons een kijkje achter de schermen van het wereldtoneel geeft.

Het lezen en begrijpen van Openbaring wordt bemoeilijkt door het gegeven dat er drie verschillende genres in voorkomen en door elkaar lopen: brief, profetie en apocalyptiek. Het geheel van het boek doet een groot appèl op ons verbeeldingsvermogen en gevoel. En te midden van alle beelden, getallen en vreemde visioenen is er een rode draad van aanbiddingsliederen te bespeuren. Lieder die gericht zijn op de almachtige God. Lieder die, ondanks de ellendige omstandigheden van verdrukking, spreken van hoop: de overwinning staat vast. Een nieuwe hemel en aarde zijn aantocht: 'Zie, Ik maak alles nieuw' (21:5).

Globale structuur van Openbaring

1:1-8 Proloog

1:9-20 Verschijning van de verheerlijkte Jezus op Patmos

2:1-3:22 De zeven brieven

4:1-11 De vierentwintig oudsten en de vier dieren

lied 1 (4:8-11)

5:1-8:5 De zeven zegels

lied 2 (5:9-14), lied 3 (7:10-12)

8:6-11:19 De zeven bazuinen

lied 4 (11:15-18)

12:1-15:4 Intermezzo

lied 5 (12:10-12), lied 6 (15:2-4)

15:5-16:21 De zeven schalen van de gramschap

lied 7 (16:5-7)

17:1-19:10 Val van Babylon en de overwinning van het lam

lied 8 (19:1-8)

19:11-20:10 De overwinning van de Messias

20:11-15 Het laatste oordeel

21:1-22:5 De nieuwe schepping

22:6-21 Epiloog

Alternatieve invulling van een kringavond: *OBT of Lectio Divina*

In plaats van het volgen van de vragen naar aanleiding van het Bijbelgedeelte, kan je er als kring ook voor kiezen om samen inductief Bijbelstudie te doen. Dat betekent dat je met elkaar op weg gaat om te ontdekken, begrijpen en toe te passen wat er in het desbetreffende Bijbelgedeelte staat. Dit wordt wel de OBT methode genoemd.²

Je kunt als kring de volgende stappen volgen:

- a. **Ontdekken** - Lees het gedeelte aandachtig door. Welke woorden vallen op? Herhalingen, ritme, sleutelwoorden, verbindingswoorden. Stel vragen als: wie, wat, waar, hoe, waarom, waartoe?
- b. **Begrijpen** - Probeer de betekenis te achterhalen van wat je hebt ontdekt. Gebruik indien nodig hulpmiddelen als een concordantie, (theologisch) woordenboek, commentaar.
- c. **Toepassen** - Zoek samen naar hoe je de 'begrepen ontdekking' kunt toepassen.

---

² Voor een diepgaande verantwoording van deze methode zie: John Boekhout, Verantwoord Bijbel gebruik (Buijten & Schipperheijn: Amsterdam, 1998¹. 2002²).

Lectio Divina

Wat hiernaast ook mogelijk is, is de zogenaamde lectio divina methode. Hierbij volg je de volgende vier stappen:³

- a. Lezen (**lectio**) – je leest de korte bijbeltekst herhaaldelijk en zorgvuldig, op zoek naar de woorden die je op dit moment speciaal raken;
- b. Mediteren (**meditatio**): je denkt na over die woorden en verbindt ze met je leven, je ervaring, je gevoel;

Bidden (**oratio**): je spreekt met God en zegt wat er in je leeft; Rusten (**contemplatio**): je bent aandachtig stil in Gods aanwezigheid.

---

³ Meer informatie hierover op: <https://www.contemplatio.nl/lectiodivina/>

1 - Aanbidding: God ontmoeten

Zondag 9 januari, Openbaring 1:9-20

Voor verwerking in de kring

1. Neem allemaal eens 1 tot 2 minuten de tijd om na te denken wat je onder 'aanbidding' verstaat. Neem hierna eens de tijd om uit te wisselen en er samen over door te praten.
2. Persoonlijk pleit ik ervoor dat we in aanbidding God ontmoeten. Hoe zit dat bij jou? Ben je het met me eens?
3. Aanbidding is een levensstijl en heeft te maken met de mate van overgave aan God. In hoeverre helpen onze zondagse diensten jou om te groeien in aanbidding?
4. Hoe kan je meer onder de indruk komen van Jezus als jouw Koning?
5. Luister met elkaar het lied 'The Heart of Worship' van Matt Redman (<https://www.youtube.com/watch?v=P-Zp586pvZg>) of de Nederlandse vertaling 'De muziek vervaagt' (Opwekking 548, <https://www.youtube.com/watch?v=QFBLjWNiyCA>).
6. Neem ruim de tijd om samen God te aanbidden en om voor elkaar te bidden.

2 - Voortdurende aanbidding

Zondag 23 januari (A), Openbaring 4:8-11⁴

Voor verwerking in de kring

1. De hoofdstukken 4 en 5 uit Openbaring zijn nauw met elkaar verbonden. Neem eens de tijd om deze hoofdstukken met elkaar te lezen. Laat één kringlied deze hoofdstukken voorlezen terwijl de overige kringleden luisteren. Maak om goed te luisteren aantekeningen of teken/schets wat je hoort. Ga hier vervolgens met elkaar over in gesprek.
2. In de korte verzen van aanbidding (4:8b en later 4:11) wordt best veel gezegd. Allereerst: 'heilig, heilig, heilig' – Wat betekent het volgens jou dat God heilig is? En heeft dat gevolgen voor je dagelijkse leven? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?
3. In de tweede plaats wordt er gesproken over dat God 'almachtig' is. Wat wil dat zeggen? En wat betekent dat voor je dagelijkse leven?
4. Als derde wordt genoemd dat God degene is 'die was, die is en die komt'. Hoe kunnen we dat interpreteren en begrijpen?
5. Welk woord, vers of thema uit 4:8-11 neem je mee naar huis en kan je in de praktijk van je dagelijkse leven 'handen en voeten' geven?

---

⁴ In verband met het kring/preekrooster zijn er twee kringavonden die over het gedeelte uit Openbaring 4:8-11 gaan.

3 - Voortdurende aanbidding

Zondag 23 januari (B), Openbaring 4:8-11⁵

Voor verwerking in de kring

1. Wat later in dit gedeelte, 4:11, komt het tweede deel van aanbidding naar voren. De 'lof, eer en macht' komt God toe. Wat moeten we daaronder verstaan?
2. 'U hebt alles geschapen' toch is het niet allemaal goed meer. Wat doet het met je dat de goede schepping verwaarloosd wordt? En in welke zin dragen we bij aan verwaarlozing of juist aan herstel?
3. 'Uw wil is de oorsprong van alles wat er is' – hoe zouden we dit moeten lezen / kunnen interpreteren?...
4. Als je zo de inhoud van de aanbidding in dit hoofdstuk tot je door laat dringen, is er dan überhaupt wel verbinding met God mogelijk?
5. Ons jaarthema is 'Op zoek naar het Koninkrijk'. In hoeverre helpt het je in deze zoektocht om je te richten op de Koning?
6. Tijdens de volgende kringbijeenkomst kan je samen het avondmaal vieren. Spreek samen af of je dit wilt en zo ja wie dit kan voorbereiden.

---

⁵ In verband met het kring/preekrooster zijn er twee kringavonden die over het gedeelte uit Openbaring 4:8-11 gaan.

4 - Zing een nieuw lied

Zondag 13 februari, Openbaring 5:9-14

Voor verwerking in de kring

1. 'Zing een nieuw lied', deze zinsnede komen we ook tegen in oa Psalm 33:3, 98:1, 144:9, Jesaja 42:10 en Openbaring 14:3. Wat zou het zingen van een nieuw lied kunnen betekenen?
2. God heeft mensen gekocht uit alle landen en volken, van elke stam en taal. Vertelt dit ons iets over het heikele en actuele thema van discriminatie? En in welke zin kan dit van concrete betekenis worden in ons dagelijkse leven?
3. Lees eens met elkaar 1Petrus 2:9. Dit correspondeert met de woorden uit dit nieuwe lied. In hoeverre ervaar je dat wij samen een koninkrijk vormen en priesters zijn? Of is het misschien zo dat dit over het volk Israël gaat en niet op ons van toepassing is?
4. Wat is volgens jou de taak van een koning? En die van een priester? En heeft dit enig verband met aanbidding?
5. Het plaatsvervangende offer van Christus wordt bezongen in dit nieuwe lied. Misschien is het goed om als afsluiting met elkaar het avondmaal te vieren en samen God te danken voor het nieuwe leven wat Hij ons geeft in Christus?
6. Spreek met elkaar af of je in de komende twee weken eens zelf wilt proberen om 'een nieuw lied' te schrijven. Misschien een eigen Psalm, misschien iets wat je op muziek kan zetten.

5 - De Koning heerst tot in eeuwigheid

Zondag 27 februari, Openbaring 11:15-19

Voor verwerking in de kring

1. Kijk eens samen terug naar de vorige keer en luister met elkaar naar het 'nieuwe lied' wat iemand heeft gemaakt.
2. In vers 16b lezen we dat God aanbeden wordt, maar wat vind je van de inhoud van de aanbidding die volgt?
3. Er wordt beschreven dat 'God zijn woede laat razen'. Wat doet dit met je? Hoe moeten we een dergelijke zin uitleggen?
4. In het tweede gedeelte van vers 18 gaat het over Gods oordeel, zowel de negatieve kant hiervan alsook de positieve kant. Hou jij je bezig met Gods oordeel? En zo ja, in welke zin?
5. In vers 18 worden achtereenvolgens genoemd: 'dienaren, profeten, heiligen, allen' – Hoe moeten we dit lezen? Zijn dit verschillende groepen mensen of niet? En waarom deze volgorde?
6. Het gedeelte wordt in vers 19 afgesloten met een beeld van de ark van het verbond en alles wat daarbij hoort. Wat roept dit beeld bij je op?
7. Dit Bijbelgedeelte begint met dat het 'koningschap van onze Heer begint'. Wat zegt Gods koningschap jou in de praktijk van alledag? Hoe kan je zijn koningschap een plaats geven in je dagelijkse leven?

6 - Gods bestuur is openbaar geworden

Zondag 6 maart, Openbaring 15:2-4

Voor verwerking in de kring

1. Waarom zou er verwezen worden naar Mozes?
2. Gods werken worden bezongen, over welke werken gaat dit? En kan je Gods werk in je eigen leven herkennen?
3. Gods bestuur wordt bezongen, wat moeten we hier onder verstaan?
4. In hoeverre ervaar jij dat God 'groot, wonderbaarlijk, rechtvaardig en betrouwbaar' is?
5. Welk beeld roept het bij je op dat 'alle volken bij God zullen komen en zich voor Hem zullen neerwerpen'?
6. Als je één woord mag kiezen uit deze verzen wat er voor jou uitspringt, welk woord is dat dan? En waarom?

Deze verzen uit Openbaring 15 lenen zich ook bij uitstek om Lectio Divina op toe te passen. Volg hierbij de volgende vier stappen:⁶

- a. Lezen (**lectio**) – je leest de korte bijbeltekst herhaaldelijk en zorgvuldig, op zoek naar de woorden die je op dit moment speciaal raken;
- b. Mediteren (**meditatio**): je denkt na over die woorden en verbindt ze met je leven, je ervaring, je gevoel;
- c. Bidden (**oratio**): je spreekt met God en zegt wat er in je leeft;
- d. Rusten (**contemplatio**): je bent aandachtig stil in Gods aanwezigheid.

---

⁶ Meer informatie hierover op: <https://www.contemplatio.nl/lectiodivina/>

7 - Het slotlied: aanbidding voor de bruiloft

Zondag 20 maart, Openbaring 19:1-8

Voor verwerking in de kring

1. Dit gedeelte heeft veel vergelijking met het begin van Openbaring, het lijkt alsof de climax bereikt is. Wat doet het met je wanneer er gesproken wordt over oordeel?
2. Het terugkerende 'Halleluja' wijst op een uitbarsting van vreugde. Herken je zo'n gemoedstoestand in je eigen leven? Waarom wel/niet?
3. In hoeverre is een dergelijke jubelstemming te herkennen tijdens onze diensten?
4. Welk beeld heb je bij het bruiloftsmaal en de bruiloft van het Lam?
5. Heeft de afgelopen periode je geholpen om te groeien in aanbidding? Waarom wel/niet?
6. Ga je nu, na het lezen en bespreken van een aantal liederen in Openbaring, anders naar een zondagse dienst?
7. Als afsluiting: bespreek eens met elkaar wat je nu aan het einde van deze serie meeneemt en waar je in gegroeid bent. In welke zin beïnvloedt dit je leven van elke dag?